



Татарстан Республикасы ЗАКОНЫ

**Татарстан Республикасы Сайлау кодексына һәм референдумнар
турында Татарстан Республикасының аерым закон актларына
үзгәрешләр кертү хакында**

Татарстан Республикасы
Дәүләт Советы тарафыннан
2013 елның 26 сентябрендә
кабул ителде

1 статья

Татарстан Республикасы Сайлау кодексына (Татарстан Дәүләт Советы Жыйелма басмасы, 2007, № 5, № 12 (I өлеш); 2010, № 6; 2011, № 8 (I өлеш), № 12 (I өлеш); 2012, № 6 (I өлеш) түбәндәге үзгәрешләргә кертергә:

1) 6 статьяда:

а) 2 өлешне түбәндәге редакциядә бөян итәргә:

“2. Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына сайлауларда тавыш бирү көне – шушы органнарның яисә шушы органнар депутатларының вәкаләтләре чоры тәмамлана торган елның сентябренң икенче якшәмбесе, ә вәкаләтләре чоры чираттагы чакырылыш Россия Федерациясе Федераль Собраниеесе Дәүләт Думасы депутатларын сайлауларны уздыру елында тәмамлана торган булса, әлегә статьяның 3, 3¹ һәм 4 өлешләрендә каралган очраклардан тыш, шушы сайлауларда тавыш бирү көне була.”;

б) 3 өлештә “, моңа Татарстан Республикасы Президентын вакытыннан алда сайлаулар керми, алар, әлегә статьяның 5 өлешендә каралган сайлауларны билгеләү срокларын исәпкә алып, вакытыннан алда шулай вәкаләтләр туктатылганнан соңгы сентябренң якындагы икенче якшәмбесендә уздырыла” сүзләрен өстәргә;

в) 4 өлешне түбәндәге редакциядә бөян итәргә:

“4. Сайлауларда тавыш бирү бары тик якшәмбегә генә билгеләнергә мөмкин. Тавыш бирүне эш көне булмаган бәйрәм көненә, аннан алдагы көнгә, эш көне булмаган бәйрәм көненнән соңгы көнгә һәм билгеләнгән тәртиптә эш көне дип игълан ителгән якшәмбегә билгеләү рөхсәт ителми. Әгәр сентябрьнең сайлаулар билгеләнергә тиешле икенче якшәмбесе эш көне булмаган бәйрәм көненә яисә аннан алдагы көнгә, яисә эш көне булмаган бәйрәм көненнән соңгы көнгә, йә сентябрьнең икенче якшәмбесе билгеләнгән тәртиптә эш көне дип игълан ителгән булса, сайлаулар сентябрьнең өченче якшәмбесенә билгеләнә.”;

2) 11 статьяда:

а) 1 өлештә “Россия Федерациясе Федераль Собрание Дәүләт Думасы депутатларын сайлаулар турында” 2005 елның 18 маендагы 51-ФЗ номерлы Федераль законның (алга таба – “Россия Федерациясе Федераль Собрание Дәүләт Думасы депутатларын сайлаулар турында” Федераль закон) 82¹ статьясы нигезендә депутат мандатлары тапшырылган кандидатларның федераль исемлекләрен күрсәткән сәяси партияләр” сүзләрен төшереп калдырырга;

б) 4¹ өлештә “Россия Федерациясе Федераль Собрание Дәүләт Думасы депутатларын сайлаулар турында” Федераль законның 82¹ статьясы нигезендә депутат мандатлары тапшырылган кандидатларның федераль исемлекләрен күрсәткән сәяси партияләр һәм” сүзләрен төшереп калдырырга;

в) 5 өлешнең беренче жөмлөсөн түбәндәге редакциядә бәян итәргә: “Һәр сәяси партиянең, һәр сайлау берләшмәсенең, башка ижтимагый берләшмәнең тәкъдиме буенча комиссиягә бер генә хәлиткеч тавыш бирү хокукына ия комиссия әгъзасы билгеләнәп куелырга мөмкин.”, икенче жөмлө башында “Әлегә Кодексның 16 статьясындагы 3 өлешендә каралган очрактан тыш,” сүзләрен өстәргә;

г) 9 һәм 10 өлешләренә түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“9. Округ комиссияләре составы буенча тәкъдимнәр кабул итү срогы – 10 көн, башка комиссияләр составы буенча 30 көн тәшкил итә. Комиссия төзү һәм аның составына кандидатуралар буенча тәкъдимнәр кабул итү срогы турындагы хәбәр күрсәтелгән тәкъдимнәргә кабул итү башланганчыга кадәр массакүләм мәгълүмат чараларында басылып чыгарга тиеш. Мондый чакта округ комиссиясен төзү турындагы хәбәр – округ комиссиясен төзүнең әлегә Кодексның 91¹ статьясындагы 4 өлеше яисә 108¹ статьясындагы 4 өлеше нигезендә билгеләнгән иң чик срогы тәмамланырга 20 көннән дә соңга калмыйча, башка комиссия төзү турындагы хәбәр тиешле комиссиянең вәкаләтләр чоры тәмамланырга 60 көннән дә соңга калмыйча рәсми басылып чыгарга тиеш.

10. Округ комиссиясен төзү тиешле комиссия составына билгеләп кую өчен кандидатуралар турындагы тәкъдимнәр кабул итү тәмамланган көннән алып 10 көн эчендә, башка комиссияне төзү 30 көн эчендә гамәлгә ашырыла.”;

3) 12 статьяда:

а) 7 өлештәге 1 пунктта “, шулай ук “Россия Федерациясе Федераль Собрание Дәүләт Думасы депутатларын сайлаулар турында” Федераль законның 82¹ статьясы нигезендә депутат мандатлары тапшырылган кандидатларның федераль исемлекләрен күрсәткән сәяси партияләр” сүзләрен төшереп калдырырга;

б) түбөндөгө эчтөлөклө 10¹ өлөш өстөргө:

“10¹. Татарстан Республикасы Үзөк сайлау комиссиясе Татарстан Республикасы территориясендө сайлау участокларының бердөй нумерациясен билгели.”;

4) 13 статьяда:

а) 4 өлөштө беренче жөмлөнө түбөндөгө редакциядө бөян итөргө: “Муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе вөкалөтлөре бу муниципаль берәмлекнең вөкиллекле органы мөрөжөгәтенө нигезлөнөп кабул ителгән Татарстан Республикасы Үзөк сайлау комиссиясе карары нигезендө территория комиссиясенө яисө муниципаль берәмлек чиклөрендө эш итүче участок комиссиясенө йөклөнөргө мөмкин.”;

б) 8 өлөштөгө 1 пунктта “, шулай ук “Россия Федерациясе Федераль Собрание Дөүлөт Думасы депутатларын сайлаулар турында” Федераль законның 82¹ статьясы нигезендө депутат мандатлары тапшырылган кандидатларның федераль исемлеклөрен күрсөткөн сөяси партиялөр” сүзлөрен төшереп калдырырга;

5) 14 статьяны түбөндөгө редакциядө бөян итөргө:

“14 статья. Округ комиссиялөренең статусы һәм аларны төзү тәртибе

1. Округ комиссиялөре өлегө Кодексның 91¹ статьясындагы 1 өлөшендө һәм 108¹ статьясындагы 1 өлөшендө күрсөтелгән очрактарда бермандатлы һәм (яисө) күпмандатлы сайлау округлары буенча сайлаулар уздырганда тиешле бермандатлы (күпмандатлы) округларда сайлаулар уздыру һәм сайлаулар нәтижөлөрен билгелөү өчен төзелө. Округ комиссиялөренең вөкалөтлөре башка сайлау комиссиялөренө дө йөклөнөргө мөмкин.

2. Округ комиссиялөре өлегө Кодексның 91¹ һәм 108¹ статьяларында билгелөнгән тәртиптө төзелө.

3. Округ комиссиялөренең вөкалөтлөр чоры, әгәр шушы комиссиянең тавышларны санау тәртибен бозуга китөргән гамөллөренө (гамөл кылмауларына) карата югарырак комиссиягө шикаятлөр (гаризалар) кермөгән булса, йө өлегө фактлар буенча суд тикшерүе алып барылмаса, сайлаулар нәтижөлөре рәсми басылып чыккан көннөн алып ике айдан соң төмамлана. Сайлау округы территориясендө тавыш бирү йомгакларына яисө сайлаулар нәтижөлөренө карата шикаять бирелгән очракта, округ комиссиясенөң вөкалөтлөре югарырак комиссия тарафыннан карар кабул ителгән көннөн йө шикаять (гариза) буенча суд карары законлы көченө кергән көннөн туктатыла.

4. Округ комиссиялөре, өлегө статьяның 1 өлөше нигезендө округ комиссиялөре вөкалөтлөрен башкара торган башка комиссиялөр алга таба шулай ук округ комиссиялөре дип аталачак.”;

б) 15 статьяның 7 өлөшендөгө 1 пунктында “, шулай ук “Россия Федерациясе Федераль Собрание Дөүлөт Думасы депутатларын сайлаулар турында” Федераль

законның 82¹ статьясы нигезендә депутат мандатлары тапшырылган кандидатларның федераль исемлекләрен күрсәткән сәяси партияләр” сүзләрен төшереп калдырырга;

7) 16 статьяда:

а) 1 – 6 өлешләренә түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“1. Сайлау участокларында сайлаучыларның тавыш бирү барышын тәэмин итү һәм сайлаучыларның тавышларын санау өчен территория комиссияләре тарафыннан участок комиссияләре төзелә. Участок комиссиясенең хәлиткеч тавыш бирү хокукына ия әгъзалары саны аны төзи торган территория комиссиясе тарафыннан, тиешле сайлау участогы территориясендә теркәлгән сайлаучылар санына карап, түбәндәге чикләрдә билгеләнә:

- 1) 1001 сайлаучыга кадәр – участок комиссиясенең 3 – 9 әгъзасы;
- 2) 1001 дән 2001 сайлаучыга кадәр – участок комиссиясенең 7 – 12 әгъзасы;
- 3) 2000 нән артык сайлаучы – участок комиссиясенең 7 – 16 әгъзасы.

2. Сайлауларда һәм төрле дәрәжәдәге референдумнарда тавыш бирү көннәре туры килгән очракта, участок комиссиясенең хәлиткеч тавыш бирү хокукына ия әгъзаларының әлеге статьяның 1 өлешендә каралган максималь саны территория комиссиясе тарафыннан билгеләнгән срокка участок комиссияләре составлары резервыннан арттырылырга мөмкин, әмма ул дүрттән артыграк була алмый. Бу срок, әгәр шушы участок комиссиясенең тавыш бирү тәртибен һәм (яисә) тавышларны санау тәртибен бозуга китергән гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата югарырак комиссиягә шикаятьләр (гаризалар) кермәгән булса, йә мондый фактлар буенча суд тикшерүе алып барылмаса, сайлаулар нәтижеләре рәсми басылып чыккан көннән алып ун көннән дә иртәрәк тәмамлана алмый. Тиешле сайлау участогында тавыш бирү йомгакларына карата шикаять бирелгән очракта, бу участок комиссиясе әгъзаларының вәкаләтләре югарырак комиссия тарафыннан карар кабул ителгән көнгә кадәр йә шикаять (гариза) буенча суд карары законлы көченә кергән көнгә кадәр озаيتыла. Мондый чакта бу участок комиссиясе әгъзаларына хезмәт өчен өстәмә түләү (бүләкләү) һәм аларга төп эш урыныннан азат ителгән чор дәвамында компенсация түләү тиешле бюджет акчалары исәбеннән башкарыла.

3. Участок комиссиясен төзү әлеге Кодексның 11 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән тәкъдимнәргә, шулай ук муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы, яшәү, эшләү, хезмәт, уку урыны буенча сайлаучылар жылышлары тәкъдимнәренә нигезләнеп башкарыла. Кертелә торган тәкъдимнәр саны чикләнми.

4. Территория комиссиясе түбәндәгеләрдән кергән тәкъдимнәр нигезендә участок комиссиясе әгъзаларының гомуми саныннан кимендә икедән берен билгеләп куярга тиеш:

1) Россия Федерациясе Федераль Собрание Дәүләт Думасында депутат мандатларын бүлешүгә кертелгән кандидатларның федераль исемлекләрен күрсәткән сәяси партияләрдән;

2) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында депутат мандатларын бүлешүгә кертелгән кандидатлар исемлекләрен күрсәткән сәяси партияләрдән, шулай ук әлеге Кодексның 97¹ статьясы нигезендә депутат мандатлары тапшырылган кандидатлар исемлекләрен күрсәткән сәяси партияләрдән;

3) муниципаль берәмлекнең вәкилләклә органында депутат мандатларын бүлешүгә кертелгән кандидатлар исемлекләрен күрсәткән сайлау берләшмәләреннән.

5. Әлеге статьяның 3 өлеше нигезендә участок комиссиясе составына тәкъдим ителгән, әмма комиссия әгъзалары итеп билгеләнәп куелмаган кандидатуралар Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе төзи торган участок комиссияләре составлары резервына кертеләләр.

6. Участок комиссиясенә вәкаләтләр чоры биш ел тәшкил итә. Участок комиссиясенә вәкаләтләре, сайлау участкалары исемлеген төгәлләштерүгә бәйле рәвештә сайлау участогы бетерелгән очракта, территория комиссиясе карары белән вакытыннан алда туктатыла. Әлеге статьяның 1 өлеше нигезендә төзелгән участок комиссиясенә вәкаләтләр чоры шул комиссия катнаша торган сайлау кампаниясе вакытында тәмамланса, аның вәкаләтләре чоры бу сайлау кампаниясе тәмамланганчыга кадәр озайтыла.”;

б) түбәндәге эчтәлеккә 6¹ өлеш өстәргә:

“6¹. Сайлаучылар вакытлыча була торган урыннарда яисә Россия Федерациясе чикләрендә яшәү урыны буенча теркәлмәгән сайлаучылар килә торган урыннарда төзелгән сайлау участогында участок комиссиясе территория комиссияләре тарафыннан тавыш бирү көненә кадәр 15 көннән дә соңга калмыйча, ә аерым очракларда – тавыш бирү көненә кадәрге көннән соңга калмыйча, әлеге статьяның 5 өлешендә каралган участок комиссияләре составлары резервыннан төзелә.”;

8) 17 статьяның 8 һәм 9 өлешләрен түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“8. Территория комиссиясе рәисе үз вазыйфасына Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе карары белән комиссиянең хәлиткеч тавыш хокукына ия әгъзалары арасыннан билгеләнәп куела һәм вазыйфасыннан азат ителә.

9. Округ сайлау комиссиясе рәисе үз вазыйфасына комиссиянең югарырак комиссия карары белән хәлиткеч тавыш хокукына ия әгъзалары арасыннан билгеләнәп куела һәм вазыйфасыннан азат ителә. Участок комиссиясе рәисе үз вазыйфасына территория комиссиясе карары белән комиссиянең хәлиткеч тавыш хокукына ия әгъзалары арасыннан билгеләнәп куела һәм вазыйфасыннан азат ителә.”;

9) 18 статьяда:

а) 1 өлешнең 7 пунктына “, кандидатлар исемлекләре“ сүзләрен өстәргә;

б) 5 өлештә “вәкаләтләре чоры” сүзләреннән соң “, әлеге Кодексның 16 статьясындагы 2 өлешендә каралган очрактан тыш,” сүзләрен өстәргә;

в) 7 өлештә “даими (штат) нигездә эшләрчә” сүзләрен төшереп калдырырга, “9 пунктында” сүзләрен “9 һәм 10 пунктларында” сүзләренә алмаштырырга;

г) 10 өлештә беренче жөмләнә түбәндәге редакциядә бәян итәргә: “Сайлау кампаниясе чорында комиссия әгъзасын билгеләп куйган орган әлеге статьяның 6 һәм 8 өлешләрендә күрсәтелгән сәбәпләр белән киткән комиссия әгъзасы урынына яңасын әлеге Кодексның 11–16 статьяларында билгеләнгән таләпләр нигезендә аның китү көненнән соң ун көннән дә соңга калмыйча билгеләп куярга тиеш.”;

түбөндөгө эчтөлөклө яңа икенче жөмлө өстөргө: “Комиссия әгъзасын билгеләп куйган орган башка чорда участок комиссиясенә яңа әгъзасын – киткән комиссия әгъзасының вәкаләтләре туктатылган көннән алып өч айдан да соңга калмыйча, ә башка комиссиянә яңа әгъзасын бер айдан да соңга калмыйча билгеләп куярга тиеш.”; “Әлегә таләп” сүзләрен “Әлегә таләпләр” сүзләренә алмаштырырга; түбөндөгө эчтөлөклө жөмлө өстөргө: “Участок комиссиясенә яңа әгъзасы, әлегә Кодексның 11 статьясындагы 4 һәм 4¹ өлешләрендә каралган таләпләрне үтәп, Россия Федерациясә Үзәк сайлау комиссиясә тарафыннан билгеләнгән тәртиптә участок комиссияләре составлары резервыннан билгеләнәп куела.”;

д) 11 өлештә “һөнәри” сүзен төшереп калдырырга;

е) түбөндөгө эчтөлөклө 21 өлеш өстөргө:

“21. Хәлиткәч тавыш бирү хокукына ия комиссия әгъзаларына билгеләнгән үрнәктәгә таныклыклар бирелә.”;

10) 20 статьяда:

а) 4 өлештә “, “Россия Федерациясә Федераль Собрание сә Дәүләт Думасы депутатларын сайлаулар турында“ Федераль законның 82¹ статьясы нигезендә кандидатларның федераль исемлекләренә депутат мандатлары тапшырылган сәясә партияләр” сүзләрен төшереп калдырырга;

б) 9 өлештә “Россия Федерациясә Федераль Собрание сә Дәүләт Думасы депутатларын сайлаулар турында” Федераль законның 82¹ статьясы нигезендә кандидатларның федераль исемлекләренә депутат мандатлары тапшырылган сәясә партияләрнә,” сүзләрен төшереп калдырырга;

в) түбөндөгө эчтөлөклө 10 өлеш өстөргө:

“10. Комиссиянә киңәш бирү тавышы хокукына ия әгъзаларына таныклыклар бирелә, аларның рәвешә Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясә тарафыннан билгеләнә.”;

11) 25 статьяның 2 өлешендә “төзелә” сүзә алдыннан “ун елга” сүзләрен өстөргә;

12) 26 статьяда:

а) 1 өлештәгә 3 пунктны үз көчен югалткан дип танырга;

б) 2 – 4 өлешләренә түбөндөгә редакциядә бәян итәргә:

“2. Сайлауларны оештыручы сайлау комиссиясә сайлау округларының яңа схемасын аның график сурәтә белән бергә, сайлау округларының элеккегә схемасы расланган срок тәмамланырга 80 көннән дә соңга калмыйча, тиешенчә Татарстан Республикасы Дәүләт Советы, муниципаль берәмлекнә вәкиллеклә органы каравына тапшыра.

3. Татарстан Республикасы Дәүләт Советы, муниципаль берәмлекнә вәкиллеклә органы сайлау округларының элеккегә схемасы расланган срок тәмамланырга 20 көннән дә соңга калмыйча сайлау округларының яңа схемасын раслай, бу вакытта шушы орган, сайлау округларының тәкъдим ителгән схемасы расланганчы, аңа төзәтмәләр кертәргә хокуклы.

4. Әгәр сайлау округларының яңа схемасы әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән срокта, шул исәптән Татарстан Республикасы Дәүләт Советы, муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы булмау аркасында расланмаса, ул тиешле сайлауларны оештыручы сайлау комиссиясе тарафыннан әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән срок тәмамлангач бер айдан да соңга калмыйча раслана.”;

в) түбәндәге эчтәлекке 6¹ өлеш өстөргә:

“6¹. Сайлаулар уздырганда Татарстан Республикасы Конституциясенә, Татарстан Республикасы законының, муниципаль берәмлек уставының тиешенчә Дәүләт Советы депутатлары, муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы депутатлары санын һәм (яисә) тиешле сайлауларда кулланыла торган сайлау системасы төрөн билгели торган нигезләмәләренә үзгәрүенә бәйле рәвештә, шулай ук муниципаль берәмлекнең чикләре үзгәрүгә бәйле рәвештә тиешенчә бермандатлы һәм (яисә) күпмандатлы сайлау округларының схемасын куллану мөмкин булмаса, Татарстан Республикасы Дәүләт Советы, муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы, сайлауларны оештыра торган сайлау комиссиясе тәкъдиме белән, Татарстан Республикасы Конституциясенә, Татарстан Республикасы законының, муниципаль берәмлек уставының тиешле нигезләмәләре үз көченә керткән көннән алып 30 көннән соңга калмыйча бермандатлы һәм (яисә) күпмандатлы сайлау округларының яңа схемасын расларга хокукы. Әгәр Татарстан Республикасы Дәүләт Советы, муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы бермандатлы һәм (яисә) күпмандатлы сайлау округларының яңа схемасын күрсәтелгән срокта, шул исәптән Татарстан Республикасы Дәүләт Советы, муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы булмау сәбәпле, расламаса, мондый схеманы, күрсәтелгән срок тәмамлангандан соң 10 көннән дә соңга калмыйча, сайлауларны оештыра торган сайлау комиссиясе раслый.”;

13) 27 статьяны түбәндәге редакциядә баян итөргә:

“27 статья. **Сайлау участкаларын төзү**

1. Тавыш бирүне уздыру һәм сайлаучыларның тавышларын санау өчен сайлау участкалары төзелә. Сайлау участкалары Татарстан Республикасы территориясендә уздырыла торган барлык сайлаулар өчен бертөрле була.

2. Сайлау участкалары, “Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль законның 16 статьясындагы 10 пункты нигезендә сайлау участогы территориясендә теркәлгән сайлаучылар саны турындагы белешмәләр нигезендә сайлаучылар өчен максималь уңайлыklar булдыру зарурлыгыннан чыгып, җирле һәм башка шартларны исәпкә алып, түбәндәге таләпләргә үтәгән килеш биш елга төзелә:

1) сайлау участогы территориясендә иң күбе өч мең сайлаучы теркәлгән булырга тиеш;

2) сайлау округларының чикләре сайлау участкалары чикләре белән кисешмәскә тиеш.

3. Сайлау участоклары, тиешле территория комиссиясе белән килештереп, муниципаль район, шәһәр округының жирле администрациясе башлыгы тарафыннан төзелә. Әгәр сайлаучыларны теркәү (исәпкә алу) белешмәләре буенча участкагы сайлаучылар саны 3100дән артыграк булса йә әлеге статьяның 2 өлешендәге 2 пункты бозылса, сайлау участокларының исемлегә һәм аларның чикләре аларны төзү өчен каралган тәртиптә төгәлләштерелергә тиеш. Сайлау участокларының исемлегә һәм аларның чикләре муниципаль берәмлекләрнең чикләре үзгәртелүгә, муниципаль берәмлекләр үзгәртеп корылуга, бетерелүгә, сайлау участогы территориясендә теркәлгән сайлаучыларның саны кимүгә (50гә кадәр һәм аннан кимрәккә) бәйлә рәвештә дә шушы тәртиптә төгәлләштерелергә мөмкин.

4. Сайлаучылар вакытлыча була торган урыннарда (хастаханәләрдә, шифаханәләрдә, ял йортларында, вокзалларда, аэропортларда, шик белдерелгән һәм гаепләнүче затларны сак астында тоту урыннарында һәм вакытлыча була торган башка урыннарда) сайлау участоклары территория комиссиясе (муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе) тарафыннан ул билгеләгән срокка, тавыш бирү көненә кадәр 30 көннән дә соңга калмыйча, ә аерым очракларда тавыш бирү көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча (Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына сайлаулар уздырганда шулай ук Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе белән дә килештереп) төзелергә мөмкин. Мондый участоклар сайлау округларына аларның урнашу урыны буенча кертеләләр.

5. Сайлау участокларының исемлекләре, аларның чикләрен (әгәр сайлау участогы торак пункт территориясенә бер өлешендә төзелгән булса) йә торак пунктларның исемлеген (әгәр сайлау участогы бер яисә берничә торак пункт территориясендә төзелгән булса), участок комиссияләренә номерларын, урнашкан урыннарын һәм тавыш бирү биналарын күрсәтеп, – муниципаль район, шәһәр округы администрациясе башлыгы тарафыннан, ә жирлекнең жирле үзидарә органына сайлаулар уздырганда жирлек администрациясе башлыгы тарафыннан тавыш бирү көненә кадәр 40 көннән дә соңга калмыйча бастырып чыгарылырга тиеш. Сайлаучылар вакытлыча була торган урыннарда (хастаханәләрдә, шифаханәләрдә, ял йортларында, вокзалларда, аэропортларда, шик белдерелгән һәм гаепләнүче затларны сак астында тоту урыннарында һәм вакытлыча була торган башка урыннарда) төзелгән сайлау участоклары турындагы мәгълүмат шушы учреждениеләрнең администрацияләре тарафыннан сайлаучыларга житкерелә һәм, алар төзелгәннән соң ике көннән дә соңга калмыйча, территория комиссиясе (муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе) тарафыннан бастырып чыгарылырга тиеш.”;

14) 28 статьяда:

а) 2 өлештә “тавыш бирү көненә кадәр 21 көннән дә соңга калмыйча” сүзләрен “тавыш бирү көненә кадәр 11 көннән дә соңга калмыйча” сүзләренә алмаштырырга;

б) 3 өлештә “тавыш бирү көненә кадәр 20 көннән дә соңга калмыйча” сүзләрен “тавыш бирү көненә кадәр 10 көннән дә соңга калмыйча” сүзләренә алмаштырырга;

в) 11 өлештә “тавыш бирү көненә кадәр 20 көннән дә соңга калмыйча” сүзләрен “тавыш бирү көненә кадәр 10 көннән дә соңга калмыйча” сүзләренә алмаштырырга;

15) 30 статьяның 1 өлешендә “20 көн кала” сүзләрен “10 көн кала” сүзләренә алмаштырырга;

16) 39 статьяда:

а) түбәндәге эчтәлекле $1^1 - 1^3$ өлешләр өстәргә:

“ 1^1 . Дәүләт Советы депутатларын сайлауларны, муниципаль районнарның башлыкларын һәм шәһәр округлары башлыкларын сайлауларны уздырганда кандидат сайлау комиссиясенә шулай ук Россия Федерациясе Президенты указы белән каралган форма буенча түбәндәгеләрне тапшыра:

1) кандидатка, аның хатынына (иренә) һәм балигъ булмаган балаларына карый торган Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан күчемсез мөлкәт турында, шул мөлкәт сатып алынган акчаларны алу чыганаclarы хакында, кандидатның Россия Федерациясе территориясеннән читтә мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук аның хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының шундый йөкләмәләре хакында белешмәләрне;

2) жир кишәрлеге, башка күчемсез мөлкәт объекты, транспорт чарасы, кыйммәтле кәгазьләр, акцияләр (оешмаларның устав (тупланма) капиталларындагы катнашу өлешләре, пайлар) сатып алуга кагылышлы алыш-биреш буенча үз чыгымнары, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының чыгымнары һәм, әгәр алыш-биреш суммасы кандидатның һәм аның хатынының (иренең) алыш-биреш башкарылганчыга кадәр соңгы өч елдагы гомуми керемнән артса, алыш-биреш башкарылган акчаларны алу чыганаclarы турында белешмәләрне.

1^2 . Әлеге статьяның 1^1 өлешендә күрсәтелгән белешмәләрне тикшерү тәртибе Россия Федерациясе Президенты указы белән билгеләнә.

1^3 . Дәүләт Советы депутатларын сайлауларны уздырганда кандидат үзенә теркәлү вакытына Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларындагы счетларын (кертәмнәрен) ябарга, акчалар һәм кыйммәтле әйберләрен саклауны туктатырга һәм (яисә) чит ил финанс инструментларыннан читләшерүне гәмәлгә ашырырга тиеш.”;

б) 3 өлештә “1 өлешендә каралган” сүзләрен “1 һәм 1^1 өлешләрендә каралган” сүзләренә алмаштырырга;

17) 40 статьяга түбәндәге эчтәлекле 3^2 һәм 3^3 өлешләр өстәргә:

“ 3^2 . Дәүләт Советы депутатларын сайлауларны уздырганда кандидат сайлау комиссиясенә шулай ук Россия Федерациясе Президенты указы белән каралган рәвештә әлеге Кодексның 39 статьясындагы 1^1 өлешендә күрсәтелгән белешмәләрне тапшыра.

3^3 . Дәүләт Советы депутатларын сайлауларны уздырганда кандидат үзенә теркәлү вакытына Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларындагы счетларын (кертәмнәрен) ябарга, акчалар һәм кыйммәтле

әйберләрен саклауны туктатырга һәм (яисә) чит ил финанс инструментларыннан читләшерүне гамәлгә ашырырга тиеш.”;

18) 41 статьяда:

а) түбәндәге эчтәлекле 1² һәм 1³ өлешләр өстәргә:

“1². Дәүләт Советы депутатларын сайлауларны уздырганда кандидат сайлау комиссиясенә шулай ук Россия Федерациясе Президенты указы белән каралган рәвештә әлеге Кодексның 39 статьясындагы 1¹ өлешендә күрсәтелгән белешмәләрен тапшыра.

1³. Дәүләт Советы депутатларын сайлауларны уздырганда кандидат үзенә теркәлү вакытына Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларындагы счетларын (кертәмнәрен) ябарга, акчалар һәм кыйммәтле әйберләрен саклауны туктатырга һәм (яисә) чит ил финанс инструментларыннан читләшерүне гамәлгә ашырырга тиеш.”;

б) 4 өлештә “Әлеге статьяның 1 өлешендә” сүзләреннән соң “һәм әлеге Кодексның 39 статьясындагы 1¹ өлешендә” сүзләрен өстәргә;

19) 42 статьяда:

а) түбәндәге эчтәлекле 2¹ һәм 2² өлешләр өстәргә:

“2¹. Татарстан Республикасы Президентын сайлауларны, муниципаль районнар башлыкларын һәм шәһәр округлары башлыкларын сайлауларны уздырганда кандидат сайлау комиссиясенә шулай ук Россия Федерациясе Президенты указы белән каралган рәвештә әлеге Кодексның 39 статьясындагы 1¹ өлешендә күрсәтелгән белешмәләрен тапшыра.

2². Татарстан Республикасы Президентын сайлауларны, муниципаль районнар башлыкларын һәм шәһәр округлары башлыкларын сайлауларны уздырганда кандидат үзенә теркәлү вакытына Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларындагы счетларын (кертәмнәрен) ябарга, акчалар һәм кыйммәтле әйберләрен саклауны туктатырга һәм (яисә) чит ил финанс инструментларыннан читләшерүне гамәлгә ашырырга тиеш.”;

б) 4 өлештә “Әлеге статьяның 1 һәм 2 өлешләрендә” сүзләреннән соң “, шулай ук әлеге Кодексның 39 статьясындагы 1¹ өлешендә” сүзләрен өстәргә;

20) 45 статьяда:

а) 3 өлештә:

беренче абзацта “тапшырыла” сүзгә алдыннан “язма рәвештә” сүзләрен өстәргә;

түбәндәге эчтәлекле 3 – 5 пунктлар өстәргә:

“3) Россия Федерациясе Федераль Собраниеда Федерация Советы әгъзасы – Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенә башкарма органы вәкиле вәкаләтләрен бирү өчен кандидатларга карата (алга таба – Федерация Советы әгъзасы вәкаләтләрен бирү өчен кандидат, кандидатура) федераль законда каралган таләпләргә туры килә торган өч кандидатура турындагы белешмәләр, аларда түбәндәгеләр күрсәтелгән тиеш:

а) фамилиясе, исеме, атасының исеме;

б) туу датасы;

в) әлеге затның яшәу урыны урнашкан Россия Федерациясе субъектының, районның, шәһәрнең, башка торак пунктның исеме;

г) төп эш яисә хезмәт урыны, били торган вазыйфасы (төп эш яисә хезмәт урыны булмаганда – шөгыльләренен төре);

4) Федерация Советы әгъзасы вәкаләтләрен бирү өчен кандидатларның һәркайсыннан, Федерация Советы әгъзасы вәкаләтләре бирелгән очракта, Федерация Советы әгъзасы статусына туры килми торган эшчәнлеген туктату йөкләмәсе белән Федерация Советы әгъзасы вәкаләтләрен бирү өчен кандидатура буларак тәкъдим ителүгә аның ризалыгы турында гариза. Гариза кире алынмый, анда шушы зат турында түбәндәге белешмәләр күрсәтелә:

а) фамилиясе, исеме, атасының исеме;

б) туу датасы һәм урыны;

в) яшәу урыны адресы, шулай ук гариза язылган датага кадәрге биш ел дәвамында яшәу урыны адресы турындагы белешмәләр;

г) граждан паспортының яисә паспортын алыштыра торган документының сериясе, номеры һәм бирү датасы, паспорт яисә граждан паспортын алыштыра торган документ биргән органның исеме яисә коды;

д) гражданлыгы;

е) төп эш яисә хезмәт урыны, били торган вазыйфасы (төп эш яисә хезмәт урыны булмаганда – шөгыльләренен төре), шулай ук Федерация Советы әгъзасы вәкаләтләрен бирү өчен кандидат итеп күрсәтелгәнгә кадәр тулаем алганда биш ел били торган дөүләт вазыйфалары яисә Татарстан Республикасы дөүләт граждан хезмәте вазыйфалары турында белешмәләр;

ж) Федерация Советы әгъзасы вәкаләтләрен бирү өчен федераль закон нигезендә каршы килә торган чикләүләр булмау турында мәгълүмат;

5) әлеге өлешнең 4 пунктында күрсәтелгән белешмәләрне раслый торган документларның күчермәләре.”;

б) түбәндәге эчтәлекле 3¹ өлеш өстәргә:

“3¹. Татарстан Республикасы дөүләт хакимияте органнарына сайлауларны, муниципаль районнар башлыкларын һәм шәһәр округлары башлыкларын сайлауларны уздырганда кандидат сайлауларны оештыра торган сайлау комиссиясенә кандидатны теркәү өчен кирәкле башка документлар белән бергә Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетларының (кертәмнәренен) булмавы, акчалар һәм кыйммәтле әйберләренә сакламавы, чит ил финанс инструментларына ия булмавы һәм (яисә) алардан файдаланмавы турында язма хәбәрнамә тапшыра.”;

21) 46 статьяда:

а) 4 өлештә “әлеге Кодексның 39 – 42 статьялары нигезендә кандидатлар турында тапшырыла торган белешмәләрнең” сүзләреннән соң “, шулай ук Федерация Советы әгъзасы вәкаләтләрен бирү өчен кандидатуралар турында Татарстан Республикасы Президенты вазыйфасына кандидат тарафыннан тапшырыла торган белешмәләрнең” сүзләрен өстәргә;

б) түбөндөгө эчтөлөклө 4¹ өлөш өстөргө:

“4¹. Әлеге Кодексның 39 статьясындагы 1³ өлөшөндө, 40 статьясындагы 3³ өлөшөндө, 41 статьясындагы 1³ өлөшөндө һәм 42 статьясындагы 2² өлөшөндө каралган таләпләрнең үтөлөшөн тикшерү “Аерым категорияләрдөгө затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертөмнәр) ачуны һәм булдыруны, акчалар һәм кыйммәтлө әйберләр саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) алардан файдалануны тыю турында” Федераль законда билгеләнгән нигезләр буенча гамәлгә ашырыла.”;

в) 9 өлөштә “цифрлы” сүзен төшереп калдырырга;

22) 47 статьяда:

а) 2 өлөштә “закон таләпләренә туры килүен” сүзләреннән соң “, ә Татарстан Республикасы Президентын сайлауларны уздырганда – шулай ук әлеге Кодексның 104⁵ статьясындагы 2 өлөшөндө каралган таләпләрнең үтөлөшөн” сүзләрен өстөргә;

б) 6 өлөшкә түбөндөгө эчтөлөклө 1¹ һәм 1² пунктлар өстөргө:

“1¹) Татарстан Республикасы Президентын сайлауларны уздырганда – Федерация Советы әгъзасы вәкаләтләрен бирү өчен кандидатуралар турында кандидат тарафыннан бирелгән белешмәләргә тапшырмау;

1²) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына сайлауларны, муниципаль районнар башлыкларын һәм шәһәр округлары башлыкларын сайлауларны уздырганда – кандидатның әлеге Кодексның 39 статьясындагы 1³ өлөшөндө, 41 статьясындагы 1³ өлөшөндө һәм 42 статьясындагы 2² өлөшөндө билгеләнгән таләпләргә үтәмәве;”;

в) 8 өлөшкә түбөндөгө эчтөлөклө 3¹ пункт өстөргө:

“3¹) Татарстан Республикасы Дәүләт Советы депутатларын сайлауларны уздырганда – кандидатның әлеге Кодексның 40 статьясындагы 3³ өлөшөндө билгеләнгән таләпләргә үтәмәве;”;

г) 11 өлөштә “кичектерелә” сүзгә алдыннан “өч айдан артыграк булмаган срокка” сүзләрен өстөргә, икенче жөмлөгә төшереп калдырырга;

23) 66 статьяга түбөндөгө эчтөлөклө 12 һәм 13 өлөшләр өстөргә:

“12. Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына сайлауларны уздырганда, шулай ук сайлаучыларның саны ике йөз мең кешедән арткан муниципаль берәмлекләрдә жирлө үзидарә органнарына сайлаулар уздырганда кулланыла торган бюллетеньнәрне, бүтән сайлау участогында тавыш бирү таныклыкларын, махсус билгеләр (маркалар) эшлөүгә заказларны урнаштыру тиешлө сайлауларны оештыра торган комиссия тарафыннан яисә түбөнгөрәк тиешлө комиссияләр карары нигезендә “Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль законда каралган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

13. Сайлауларны әзерлөүгә һәм уздыруга бәйлө товарлар кайтаруга, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсөтүгә заказлар урнаштыру комиссияләр тарафыннан тиешлө бюджетның расланган бюджет язмасы нигезендә сайлауларны билгелөү турындагы карар рәсми бастырып чыгарылган көнгә кадәр гамәлгә ашырылырга мөмкин.”;

24) 72 статьяның 1 өлешендә “1 өлешенен 3 пункты” сүзләрен “1 өлешенен 3 пункты һәм 1¹ өлеше” сүзләренә алмаштырырга, “керемнәре һәм аларның чыганаclarы турында” сүзләрен “керемнәре һәм аларның чыганаclarы турында һәм чыгымнары хагында” сүзләренә алмаштырырга, “дөреслеген” сүзеннән соң “, кандидатлар тарафыннан 39 статьяның 1³ өлешендә, 40 статьяның 3³ өлешендә, 41 статьяның 1³ өлешендә һәм 42 статьяның 2² өлешендә каралган таләпләренң үтәлүен” сүзләрен өстәргә;

25) 73 статьяга түбәндәге эчтәлекле 3¹ өлеш өстәргә:

“3¹. Татарстан Республикасы Президентын сайлауларны уздырганда участок комиссиясе мәгълүмат стендында Федерация Советы әгъзасы вәкаләтләрен бирү өчен кандидатуралар турында Татарстан Республикасы Президенты вазыйфасына кандидатлар тарафыннан тапшырылган әлеге Кодексның 45 статьясындагы 3 өлешенен 3 пунктында каралган белешмәләргә урнаштыра. Күрсәтелгән белешмәләр булган мәгълүмати материаллар шулай ук участок комиссиясе тарафыннан һәр сайлаучының үзенә дә бирелергә мөмкин.”;

26) 74 статьяның 9 өлешендә “20 көн алдан” сүзләрен “10 көн алдан” сүзләренә алмаштырырга;

27) 76 статьяда:

а) 2 өлештә “20 көннән” сүзләрен “10 көннән” сүзләренә алмаштырырга;

б) 3 өлештә “тавыш бирү башланыр алдыннан” сүзләрен “тавыш бирү вакыты җитәр алдыннан гына” сүзләренә алмаштырырга, “сайлаучыларга,” сүзен төшереп калдырырга, “(пломба салына)” сүзләрен өстәргә;

в) түбәндәге эчтәлекле 17 өлеш өстәргә:

“17. Сайлаулар уздырганда кәгазьдә әзерләнгән бюллетеньнәр кулланып тавыш бирү урынына электрон тавыш бирү уздырылырга мөмкин. Электрон тавыш бирүне уздыру турында карар Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан яисә аның кушуы буенча Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан кабул ителә. Электрон тавыш бирү, сайлаучыларның тавышларын санау һәм сайлау участогында тавыш бирү йомгакларын билгеләү тәртибе, тавыш бирү йомгаклары турында участок комиссиясе беркетмәсенең рәвеше, шулай ук югарырак комиссияләр тарафыннан, электрон тавыш бирү йомгакларын исәпкә алып, тавыш бирү йомгакларын билгеләү һәм сайлаулар нәтиҗәләрен ачыклау үзенчәлекләре Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнә.”;

28) 77 статьяда:

а) 5 өлештә беренче жөмләнә түбәндәге редакциядә бәян итәргә: “Әлеге статьяның 4 өлешендә күрсәтелгән гаризалар (телдән мөрәҗәгатьләр) тавыш бирү көненә кадәр 10 көн дәвамында теләсә кайсы вакытта, әмма тавыш бирү вакыты тәмамланырга алты сәгатьтән дә соңга калмыйча тапшырылырга мөмкин.”

б) 9 өлештә түбәндәге эчтәлекле дүртенче яңа жөмлө өстөргә: “Татарстан Республикасы Президентын сайлауларны уздырганда участок комиссиясенәң тавыш бирүне тавыш бирү бинасыннан читтә уздыручы хәлиткеч тавыш бирү хокукына ия әгъзаларында шулай ук әлегә Кодексның 45 статьясындагы 3 өлешенәң 3 пунктында каралган белешмәләр кәргән мәгълүмати материаллар булырга тиеш.”.

29) 78 статьяда:

а) түбәндәге эчтәлекле 1¹ өлеш өстөргә:

“1¹. Тавыш бирү йомгаклары турында беркетмә электрон рәвештә төзелергә мөмкин.”;

б) 2 өлешнең беренче абзацындагы беренче жөмлөнә түбәндәге редакциядә бәян итәргә: “Тавыш бирү йомгаклары турында беркетмә кәгазьдә рәсмиләштерелгән очракта, бер биттә төзелергә тиеш.”;

в) 5 өлешнең 4 пунктына “(кәгазьдә төзелгән беркетмә өчен)” сүзләрен өстөргә;

30) 79 статьяда:

а) 28 өлешкә түбәндәге эчтәлекле яңа икенче һәм өченче жөмлөләр өстөргә: “Әгәр беркетмә электрон рәвештә төзелгән булса, аның күчәрмәсе беркетмәне кәгазьдә чыгарып алу юлы белән әзерләнә һәм “Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль законда билгеләнгән тәртиптә таныклана. Беркетмәләрнең бирелә торган таныкланган күчәрмәләренә номер сугыла.”;

б) 30 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“30. Тавыш бирү йомгаклары турындагы беркетмәнең икенче нөсхәсе танышу өчен күзәтүчеләргә, әлегә Кодексның 21 статьясындагы 3 өлешендә күрсәтелгән башка затларга тапшырыла, ә аның таныкланган күчәрмәсе гомуми танышу өчен участок комиссиясе билгеләгән урынга элп куела. Әгәр беркетмә электрон рәвештә төзелгән булса, аның икенче нөсхәсе беркетмәне кәгазьдә чыгарып алу юлы белән әзерләнә һәм тавыш бирү йомгакларын билгеләгәндә һәм беркетмә төзегәндә участок комиссиясенәң шунда булган хәлиткеч тавыш хокукына ия барлык әгъзалары тарафыннан имзаланган. Беркетмәнең икенче нөсхәсе законда каралган сайлау документациясе белән бергә, бюллетеньнәренә, участок комиссиясенәң киңәш бирү тавышы хокукына ия әгъзаларының, әлегә Кодексның 21 статьясындагы 3 өлешендә күрсәтелгән башка затларның исемлекләрен дә кертәп, шулай ук участок комиссиясе мөһерә саклау өчен югарырак комиссиягә тапшырыла.”;

31) түбәндәге эчтәлекле 91¹ статья өстөргә:

“91¹ статья. Дәүләт Советы депутатларын сайлаулар буенча округ комиссияләрен төзү тәртибе

1. Округ комиссиясе һәр бермандатлы сайлау округында төзелә.

2. Округ комиссиясен төзү әлегә Кодексның 11 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән тәкъдимнәр, шулай ук муниципаль берәмлекләренәң вәкиллекле органнары тәкъдимнәре, сайлаучыларның яшәү, эшләү, хезмәт итү, уку урыны

буенча жылышлары тәкъдимнәре нигезендә Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан башкарыла.

3. Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе округ комиссиясе әгъзаларының гомуми саныннан кимендә икедән берен түбәндәгеләрдән кергән тәкъдимнәр нигезендә билгеләп куярга тиеш:

1) Россия Федерациясе Федераль Собраниеһе Дәүләт Думасында депутат мандатларын бүлешүгә кертелгән кандидатларның федераль исемлекләрен күрсәткән сәяси партияләрдән;

2) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында депутат мандатларын бүлешүгә кертелгән кандидатлар исемлекләрен күрсәткән сәяси партияләрдән, шулай ук әлеге Кодекстың 97¹ статьясы нигезендә депутат мандатлары тапшырылган кандидатлар исемлекләрен күрсәткән сәяси партияләрдән.

4. Округ комиссиясе тавыш бирү көненә кадәр 75 көннән дә соңга калмыйча хәлиткеч тавыш бирү хокукына ия 9 – 13 әгъзадан төзелә.”;

32) 93 статьяның 7 пунктың үз көчен югалткан дип танырга;

33) 102 статьяда:

а) 2 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“2. Әгәр Татарстан Республикасы Дәүләт Советына төп сайлаулар сентябрьнең икенче якшәмбесендә уздырылса һәм аларның нәтижәләре буенча Татарстан Республикасы Дәүләт Советы тулы хокуклы составта оешмаса, кабат сайлаулар төп сайлауларда тавыш бирү көненнән өч айдан да соңга калмыйча уздырыла. Калган очракларда кабат сайлаулар сентябрьнең икенче якшәмбесендә, ә чираттагы чакырылыш Россия Федерациясе Федераль Собраниеһе Дәүләт Думасы депутатларын сайлауларны уздыру елында – шушы сайлауларда тавыш бирү көнендә йөз башка көндә, әммә кабат сайлаулар уздыру өчен нигез барлыкка килгән көннән бер елдан да соңга калмыйча уздырыла.”;

б) 4 өлештә “һәм участок комиссияләренең” сүзләрен “комиссияләренең, шулай ук әлеге Кодекстың 16 статьясындагы 6¹ өлешендә күрсәтелгән участок комиссияләренең,” сүзләренә алмаштырырга;

34) 104 статьяның 2 өлешен түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“2. Өстәмә сайлаулар сентябрьнең икенче якшәмбесенә, ә чираттагы чакырылыш Россия Федерациясе Федераль Собраниеһе Дәүләт Думасы депутатларын сайлауларны уздыру елында – шушы сайлауларда тавыш бирү көненә билгеләнә. Әгәр өстәмә сайлаулар, шул исәптән әлеге Кодекстың 87 статьясындагы 1 өлешендә каралган срокларны исәпкә алып, сентябрьнең икенче якшәмбесенә билгеләнә алмаса, алар бермандатлы сайлау округы буенча сайланган депутатның вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган көннән бер елдан да соңга калмыйча уздырылырга тиеш. Әгәр депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату сәбәпле Татарстан Республикасы Дәүләт Советы тулы хокуклы составында калмаса, өстәмә сайлаулар вәкаләтләренә шулай вакытыннан алда туктаткан көннән дүрт айдан да соңга калмыйча уздырыла, мондый чакта сайлау гамәлләренең сроклары Татарстан

Республикасы Үзөк сайлау комиссиясе карары белән өчтән бергә кыскартылырга мөмкин.”;

35) 104² статьяның 2 өлешен үз көчен югалткан дип танырга;

36) 104⁵ статьяда түбөндөгө эчтөлөклө 11 – 14 өлөшләр өстөргө:

“11. Федерация Советы әгъзасы вәкаләтләрен бирү өчен бер үк кандидатура Татарстан Республикасы Президенты вазыйфасына бер генә кандидат тарафыннан тәкъдим ителергә мөмкин. Әгәр Федерация Советы әгъзасы вәкаләтләрен бирү өчен бер үк кандидатура төрлө кандидатлар тарафыннан тәкъдим ителгән булса, ул аны элегрәк тәкъдим иткән кандидат тарафыннан тәкъдим ителгән дип санала. Әгәр тәкъдим ителгән кандидатура элегрәк башка кандидат тарафыннан тәкъдим ителгән булса, кандидат теркәлүгә кадәр Федерация Советы әгъзасы вәкаләтләрен бирү өчен өстәмә рәвештә кандидатура тәкъдим итәргә хокуклы.

12. Федерация Советы әгъзасы вәкаләтләрен бирү өчен кандидат тавыш бирү көненә кадәр 15 көннән дә соңга калмыйча төшөп калган очракта, Татарстан Республикасы Президенты вазыйфасына теркәлгән кандидат ике көн эчендә, Татарстан Республикасы Үзөк сайлау комиссиясенә әлегә Кодексның 45 статьясындагы 3 өлешенә 3 – 5 пунктларында каралган документларны тапшырып, Федерация Советы әгъзасы вәкаләтләрен бирү өчен яңа кандидатура (яңа кандидатуралар) тәкъдим итәргә хокуклы.

13. Әлегә статьяның 14 өлешендә күрсәтелгән мәжбүр итә торган хәлләр булганда, Татарстан Республикасы Президенты вазыйфасына теркәлгән кандидат тавыш бирү (шул исәптән кабат тавыш бирү) көненә кадәр бер көннән дә соңга калмыйча Федерация Советы әгъзасы вәкаләтләрен бирү өчен Татарстан Республикасы Үзөк сайлау комиссиясенә тәкъдим ителгән кандидатураны чакыртып алу турында Татарстан Республикасы Үзөк сайлау комиссиясенә язма гариза тапшырырга хокуклы.

14. Федерация Советы әгъзасы вәкаләтләрен бирү өчен үзә тәкъдим иткән кандидатураны Татарстан Республикасы Президенты вазыйфасына кандидат тарафыннан чакыртып алырга мәжбүр итә торган хәлләр дигәндә кандидатура итеп күрсәтелгән затның вафат булуы, әлегә затның хокуктан файдалануга сәләтлелеге суд тарафыннан чикләнү, Федерация Советы әгъзасы вәкаләтләрен бирү өчен кандидатларга карата федераль законда билгеләнгән чикләүләргә бәйлә хәлләр барлыкка килү аңлашыла.”;

37) 104⁹ статьяның 7 пунктын үз көчен югалткан дип танырга;

38) 104¹⁶ статьяда:

а) 2 өлешне түбөндөгө редакциядә бөян итәргә:

“2. Әгәр Татарстан Республикасы Президентын төп сайлаулар сентябрьнең икенче якшәмбесендә уздырылса һәм аларның нәтижәләре буенча Татарстан Республикасы Президенты сайланмаса, кабат сайлаулар төп сайлауларда тавыш бирү көненнән өч айдан да соңга калмыйча уздырыла. Калган очракларда кабат сайлаулар – сентябрьнең икенче якшәмбесендә, ә чираттагы чакырылыш Россия

Федерациясе Федераль Собрание Дәүләт Думасы депутатларын сайлауларны уздыру елында – шушы сайлауларда тавыш бирү көнендә йә башка көндә, әмма кабат сайлаулар уздыру өчен нигез барлыкка килгән көннән бер елдан да соңга калмыйча уздырыла.”;

б) 4 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“4. Татарстан Республикасы Президентын кабат сайлаулар өлегә Кодексның 16 статьясындагы 6¹ өлешендә күрсәтелгән участок комиссияләренә вәкаләтләре чоры беткәнчә билгеләнгән булса, Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе йә участок комиссияләренә вәкаләтләре чорын озайту турында, йә участок комиссияләрен яңа составта төзү турында күрсәтмә бирергә тиеш.”;

39) 108 статьяның 10 пункты түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“10) округ комиссияләрен төзи һәм аларның рәисләрен билгеләп куя.”;

40) түбәндәге эчтәлеккә 108¹ статья өстәргә:

“108¹ статья. Жирле үзидарә органнарына сайлаулар буенча округ комиссияләрен төзү тәртибе

1. Округ комиссиясе муниципаль берәмлекнең тиешле сайлау комиссиясе карары белән һәр бермандатлы (күпмандатлы) сайлау округында төзелә.

2. Округ комиссиясен төзү өлегә Кодексның 11 статьясындагы 1 һәм 2 өлешләрендә күрсәтелгән тәкъдимнәр, шулай ук муниципаль берәмлекләренә вәкиллеккә органнары тәкъдимнәре, сайлаучыларның яшәү, эшләү, хезмәт, уку урыны буенча жыелышлары тәкъдимнәре нигезендә муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе тарафыннан башкарыла.

3. Муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе жирле үзидарә органнарына сайлаулар буенча округ комиссиясе әгъзаларының гомуми саныннан кимендә икедән берен түбәндәгеләрдән кертгән тәкъдимнәр нигезендә билгеләп куярга тиеш:

1) Россия Федерациясе Федераль Собрание Дәүләт Думасында депутат мандатларын бүлешүгә кертелгән кандидатларның федераль исемлекләрен күрсәткән сәяси партияләрдән;

2) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында депутат мандатларын бүлешүгә кертелгән кандидатлар исемлекләрен күрсәткән сәяси партияләрдән, шулай ук өлегә Кодексның 97¹ статьясы нигезендә депутат мандатлары тапшырылган кандидатлар исемлекләрен чыгарган сәяси партияләрдән;

3) тиешле муниципаль берәмлекнең вәкиллеккә органында депутат мандатларын бүлешүгә кертелгән кандидатлар исемлекләрен күрсәткән сайлау берләшмәләреннән.

4. Округ комиссиясе тавыш бирү көненә кадәр 60 көннән дә соңга калмыйча хәлиткеч тавыш бирү хокукына ия 5 – 11 әгъзадан төзелә.”;

41) 111 статьяның 1 өлешендә “һәм (яисә күпмандатлы)” сүзләрен төшереп калдырырга;

42) 123 статьяның 2 өлешен түбөндөгө редакциядө бөян итөргө:

“2. Өстөмө сайлаулар сентябрьнең икенче якшәмбесенө, ө чираттагы чакырылыш Россия Федерациясе Федераль Собрание Дөүлөт Думасы депутатларын сайлауларны уздыру елында – шушы сайлауларда тавыш бирү көненө билгелөнө. Әгәр өстөмө сайлаулар, шул исәптән өлегө Кодексның 105 статьясындагы 1 өлешендө каралган срокларны исәпкө алып, сентябрьнең икенче якшәмбесенө билгелөнө алмаса, алар бермандатлы сайлау округы буенча сайланган депутатның вөкалөтлөрө вакытыннан алда туктатылган көннөн бер елдан да соңга калмыйча уздырылырга тиеш. Әгәр депутатларның, муниципаль берәмлекнең сайланулы органы әгъзаларының вөкалөтлөрөн вакытыннан алда туктату сәбәпле тиешле сайланулы орган хокукка ия булмаган составта калса, өстөмө сайлаулар вөкалөтлөрне шулай вакытыннан алда туктаткан көннөн дүрт айдан да соңга калмыйча уздырыла, мондый чакта сайлау гамәллөрөнөң сроклары муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе карары белән өчтән бергө кыскартылырга мөмкин.”;

43) 126 статьяның 2 өлешен түбөндөгө редакциядө бөян итөргө:

“2. Муниципаль берәмлекнең сайланулы вазыйфаи заты вазыйфасына теркәлгән кандидатны сайланган дип тану шартларының түбөндөгелөрдөн берөрсө муниципаль берәмлек уставы белән билгелөнө:

1) тавыш бирүдө катнашкан сайлаучыларның иң күп тавышын алган кандидат сайланган дип таныла;

2) иң күп тавыш алган, әмма тавыш бирүдө катнашкан сайлаучылар тавышларының билгелөнгөн саныннан кимендө 25 процент тавыш алган кандидат сайланган дип таныла.”;

44) 129 статьяда:

а) 2 өлешне түбөндөгө редакциядө бөян итөргө:

“2. Әгәр муниципаль берәмлекнең вөкиллекле органы депутатларын, муниципаль берәмлекнең сайланулы органы әгъзаларын төп сайлаулар йө муниципаль берәмлекнең сайланулы вазыйфаи затын төп сайлаулар сентябрьнең икенче якшәмбесендө уздырылса һәм аларның нәтижәләре буенча муниципаль берәмлекнең сайланулы органы тулы хокуклы составта оешмаса йө муниципаль берәмлекнең сайланулы вазыйфаи заты сайланмаса, кабат сайлаулар төп сайлауларда тавыш бирү көненнөн өч айдан да соңга калмыйча уздырыла. Калган очрактарда кабат сайлаулар – сентябрьнең икенче якшәмбесендө, ө чираттагы чакырылыш Россия Федерациясе Федераль Собрание Дөүлөт Думасы депутатларын сайлауларны уздыру елында – шушы сайлауларда тавыш бирү көнендө йө башка көндө, әмма кабат сайлаулар уздыру өчен нигез барлыкка килгән көннөн бер елдан да соңга калмыйча уздырыла.”;

б) 4 өлештө “һәм участок комиссияләренөң” сүзлөрөн “комиссияләренөң, шулай ук өлегө Кодексның 16 статьясындагы 6¹ өлешендө күрсөтелгән участок комиссияләренөң” сүзлөрөнө алмаштырырга;

45) 130 статьяда “Татарстан Республикасы Дәүләт Советы депутатларын сайлауларда һәм муниципаль” сүзләрен “Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына һәм жирле үзидарә органнарына” сүзләренә алмаштырырга.

2 статья

“Татарстан Республикасы референдумы турында” 2003 елның 9 августындагы 33-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законына (Татарстан Дәүләт Советы Жыйелма басмасы, 2003, № 8; 2005, № 3 (I өлеш); 2008, № 6; 2010, № 10 (II өлеш); 2011, № 8 (I өлеш), № 12 (I өлеш) түбәндәге үзгәрешләренә кертергә:

1) 15 статьяның 4 пунктындагы икенче жөмләне түбәндәге редакциядә баян итәргә: “Тавыш бирүне эш көне булмаган бәйрәм көненә, аннан алдагы көнгә, эш көне булмаган бәйрәм көненнән соңгы көнгә һәм билгеләнгән тәртиптә эш көне дип игълан ителгән якшәмбегә билгеләү рөхсәт ителми.”;

2) 16 статьяның 1 пункты түбәндәге редакциядә баян итәргә:

“1. Референдум әзерләүне һәм уздыруны түбәндәге референдум комиссияләре башкаралар:

Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе;
территория (район, шәһәр һәм башка) комиссияләре;
участок комиссияләре.”;

3) 17 статьяны түбәндәге редакциядә баян итәргә:

**“17 статья. Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясенә
вакаләтләре**

Референдум әзерләгәндә һәм уздырганда Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе:

а) Татарстан Республикасы территориясендә гражданның референдумда катнашу хокукының үтәлешен тикшереп тора;

б) әлеге Законны куллану мәсьәләләре буенча инструкциялар һәм башка норматив актлар чыгара;

в) түбәнгәрәк референдум комиссияләренә эшчәнлегенә житәкчелек итә, аларга хокукый, методик, оештыру-техник ярдәм күрсәтә;

г) инициатив төркемне терки;

д) референдумда тавыш бирү бюллетене рәвешен һәм текстын, шулай ук референдумда катнашучылар исемлегенә һәм референдум әзерләүгә, уздыруга бәйле башка документларның рәвешен раслый;

е) референдумда тавыш бирү өчен башка референдум участогында тавыш бирү таныклыгы рәвешен раслый, референдумда тавыш бирү өчен башка референдум участогында тавыш бирү таныкчыларын әзерләүне тәмин итә һәм аларны территория комиссияләренә тапшыра;

ж) түбәнгәрәк референдум комиссияләре мөһерләренә үрнәкләрен раслый;

з) референдум әзерләүне һәм уздыруны, референдум комиссияләренең эшчәнлеген финанс белән тәмин итүгә Татарстан Республикасы бюджетыннан бирелгән акчаларны бүлө, күрсәтелгән акчаларның максатчан кулланылуын тикшереп тора;

и) түбәнгерәк референдум комиссияләренең карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата шикаятьләренә (гаризаларны) карый һәм шикаятьләр (гаризалар) буенча дәлилле карарлар кабул итә;

к) референдумда катнашучыларны референдум әзерләү һәм уздыру турындагы мәгълүмат белән тәмин итә;

л) референдум комиссияләрен биналар, транспорт чаралары һәм элемент чаралары белән тәмин итүне тикшереп тора, референдумны матди-техник тәмин итүнең башка мәсьәләләрен карый;

м) референдум әзерләүгә һәм уздыруга бәйле мәсьәләләр буенча дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары белән хезмәттәшлек итә;

н) федераль законнарда, әлеге Законда, башка законнарда билгеләнгән бүтән вәкаләтләренә гамәлгә ашыра.”;

4) 18 статьяны түбәндәге редакциядә бөян итәргә:

“18 статья. Территория комиссияләренең вәкаләтләре

Референдум әзерләгәндә һәм уздырганда территория комиссиясе:

а) тиешле территориядә гражданның референдумда катнашу хокукының үтөлешен тикшереп тора;

б) участок комиссияләренең эшчәнлеген координацияли, аларга хокукый, методик, оештыру - техник ярдәм күрсәтә;

в) участок комиссияләренең карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмауларына) карата шикаятьләренә (гаризаларны) карый һәм шикаятьләр (гаризалар) буенча дәлилле карарлар кабул итә;

г) тиешле территориядә референдум мәсьәләләре буенча агитация үткөрүнең билгеләнгән тәртибе үтөлешен тикшереп тора;

д) референдумда тавыш бирү өчен бюллетеньнәрне һәм референдум әзерләүгә, уздыруга бәйле башка документларны участок комиссияләренә илтәп тапшыруны оештыра;

е) тиешле территориядә референдум әзерләүгә һәм уздыруга бәйле мәсьәләләр буенча дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары белән хезмәттәшлек итә;

ж) федераль законнарда, әлеге Законда, башка законнарда билгеләнгән бүтән вәкаләтләренә гамәлгә ашыра.”;

5) 19 статьяны түбәндәге редакциядә бөян итәргә:

“19 статья. Участок комиссияләренең вәкаләтләре

Референдум әзерләгәндә һәм уздырганда участок комиссиясе:

а) участок комиссиясенәң адресы һәм телефон номеры турында, аның эш вакыты, шулай ук тавыш бирү көне, вакыты һәм урыны турында халыкка мәгълүмат бирә;

б) референдумда катнашучыларның исемлеген төгәлләштерә, референдумда катнашучыларны шушы исемлек белән таныштыра, әлеге исемлектәге хаталар һәм төгәлсезлекләр турында гаризаларны карый һәм аңа тиешле үзгәрешләр кертү хакындагы мәсьәләләргә хәл итә;

в) тавыш бирү өчен биналар, тавыш бирү әржәләрен һәм башка җиһазлар әзерләүгә тәмин итә;

г) югарырак референдум комиссиясеннән алынган белешмәләр нигезендә референдумда катнашучыларга референдум мәсьәләләре турында мәгълүмат бирүгә тәмин итә;

д) референдум участогы территориясендә референдум мәсьәләләргә буенча агитация үткөрү тәртибенәң үтәлешен тикшереп тора;

е) референдумда тавыш бирү өчен башка референдум участогында тавыш бирү таныклыкларын бирә;

ж) тавыш бирү көнендә референдум участогында тавыш бирүгә оештыра;

з) тавышлар санауны уздыра, референдум участогында тавыш бирү йомгакларын билгели, тавыш бирү йомгаклары турында беркетмә төзи һәм аны территория комиссиясенә тапшыра;

и) референдум участогында тавыш бирү йомгакларын игълан итә һәм тавыш бирү барышын күзәтеп баручы затларга тавыш бирү йомгаклары турындагы беркетмәнең таныкланган күчермәләрен бирә;

к) әлеге Законны, башка законнарны бозуга карата шикаятьләргә (гаризаларны) үз вәкаләтләргә чикләрендә карый һәм күрсәтелгән шикаятьләр (гаризалар) буенча дәлилне карарлар кабул итә;

л) референдум әзерләүгә һәм уздыруга бәйле документларны саклауны һәм югарырак референдум комиссиясенә тапшыруны тәмин итә;

м) әлеге Закон нигезендә башка вәкаләтләргә җавап бирә.”;

6) 26 статьяда:

а) 11 пунктта “20 көннән” сүзләрен “10 көннән” сүзләренә алмаштырырга;

б) 13 пунктта “20 көндә” сүзләрен “10 көндә” сүзләренә алмаштырырга;

7) 27 статьяны түбәндәгә редакциядә баян итәргә:

“27 статья. Референдум участоклары

1. Тавыш бирүгә уздыру һәм референдумда катнашучыларның тавышларын санау өчен Федераль закон, Татарстан Республикасы Сайлау кодексы нигезендә төзелгән бердәй сайлау участоклары, референдум участоклары файдаланыла.

2. Референдумда катнашучылар вакытлыча була торган урыннарда (хастаханәләрдә, шифаханәләрдә, ял йортларында, вокзалларда, аэропортларда, шик белдерелгән һәм гаепләнүче затларны сак астында тоту урыннарында һәм вакытлыча була торган башка урыннарда) референдум участоклары территория

комиссиясе тарафыннан ул билгеләгән срокка тавыш бирү көненә кадәр 45 көннән дә соңга калмыйча, ә аерым очракларда тавыш бирү көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча төзелергә мөмкин.

3. Референдум участокларының исемлекләре, аларның чикләрен (әгәр референдум участогы торак пункт территориясе өлешендә төзелгән булса) йә торак пунктларның исемлеген (әгәр референдум участогы бер яисә берничә торак пункт территориясендә төзелгән булса) һәм участок комиссияләренә номерларын, урнашкан урыннарын һәм тавыш бирү биналарын күрсәтеп, муниципаль районның, шәһәр округының жирле администрациясе башлыгы тарафыннан тавыш бирү көненә кадәр 40 көннән дә соңга калмыйча бастырып чыгарылырга тиеш. Референдумда катнашучылар вакытлыча була торган урыннарда (хастаханәләрдә, шифаханәләрдә, ял йортларында, вокзалларда, аэропортларда, шик белдерелгән һәм гаепләнүче затларны сак астында тоту урыннарында һәм вакытлыча була торган башка урыннарда) төзелгән референдум участоклары турындагы мәгълүмат шушы учреждениеләрнең администрацияләре тарафыннан референдумда катнашучыларга житкерелә һәм алар төзелгәннән соң ике көннән дә соңга калмыйча территория комиссиясе тарафыннан бастырып чыгарылырга тиеш.”;

8) 37 статьяның 1 пунктында “алар күрсәткән федераль кандидатлар исемлекләренә “Россия Федерациясе Федераль Собрание Дәүләт Думасы депутатларын сайлаулар турында” Федераль законның 82¹ статьясы нигезендә депутат мандатлары тапшырылган һәм (яисә) алар күрсәткән кандидатлар исемлекләренә” сүзләрен төшереп калдырырга;

9) 43 статьяда түбәндәге эчтөлеккә 9 һәм 10 пунктлар өстәргә:

“9. Референдум уздырганда файдаланыла торган бюллетеньнәр, башка референдум участогында тавыш бирү таныклыклары, махсус билгеләр (маркалар) әзерләүгә заказлар урнаштыру “Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль законда каралган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

10. Референдум әзерләүгә һәм уздыруга бәйле товарлар кайтаруга, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру комиссияләре тарафыннан тиешле бюджетның расланган бюджет язмасы нигезендә референдум билгеләү турындагы карар рәсми басылып чыккан (бастырып чыгарган) көнгә кадәр гамәлгә ашырылырга мөмкин.”;

10) 44 статьяда:

а) 1 пунктта “референдум билгеләү турындагы карар рәсми басылган көнгә хезмәт өчен түләүнең федераль законда билгеләнгән 20 мең минималь күләмнен” сүзләрен “40 миллион сумнан” сүзләренә алмаштырырга;

б) 2 пунктны түбәндәге редакциядә баян итәргә:

“2. Референдум фонды түбәндәге акчалар исәбеннән төзелергә мөмкин:

а) әлеге Законның 12 статьясындагы 1 пункты нигезендә төзелгән референдум уздыру буенча инициатив төркем әгъзаларының үз акчалары, алар гомумән алганда

референдум уздыру буенча инициатив төркемнең һәр әгъзасы өчен референдум фонды акчаларыннан барлык чыгымнарның иң чик суммасыннан бер проценттан арта алмый;

б) сайлау берләшмәләренең, башка иҗтимагый берләшмәләренең, шул исәптән өлегә Законның 12 статьясындагы 2 пункты нигезендә референдум уздыру инициаторлары булып торучыларның ихтыярий иганәләре, һәр сайлау берләшмәсе, башка иҗтимагый берләшмә өчен референдум фонды акчаларыннан барлык чыгымнарның иң чик суммасыннан 50 проценттан артыграк булмаган күләмдә;

в) гражданның һәм юридик затларның ихтыярий иганәләре, һәр граждан, юридик зат өчен референдум фонды акчаларыннан барлык чыгымнарның иң чик суммасыннан тиешенчә бер проценттан һәм жиде проценттан артыграк булмаган күләмдә.”;

11) 45 статьяның 8 пунктындагы “а” – “в” пунктчаларын түбәндәге редакциядә баян итәргә:

“а) референдум фондыннан акчалар тоту буенча финанс операциясе турында, аның күләме референдум фонды акчаларын тотуның иң чик күләменнән биш проценттан артыграк булган очракта;

б) референдум фонды акчаларын тотуның иң чик күләменнән өч проценттан артыграк суммада референдум фондына иганәләр керткән юридик затлар турында;

в) референдум фонды акчаларын тотуның иң чик күләменнән 0,4 проценттан артыграк суммада референдум фондына иганәләр керткән гражданны саны турында.”;

12) 48 статьяның 9 пунктында “20 көн” сүзләрен “10 көн” сүзләренә алмаштырырга;

13) 50 статьяда:

а) 2 пунктта “20 көннән” сүзләрен “10 көннән” сүзләренә алмаштырырга;

б) 3 пунктта “тавыш бирү башланыр алдыннан” сүзләрен “тавыш бирү вакыты житәр алдыннан гына” сүзләренә алмаштырырга, “референдумда катнашучыларга,” сүзләрен төшереп калдырырга, “һәм пломба салына” сүзләрен өстәргә;

в) 14 пунктта икенче жөмләне төшереп калдырырга;

14) 51 статьяның 5 пунктындагы беренче жөмләне түбәндәге редакциядә баян итәргә:

“Өлегә статьяның 4 пунктында күрсәтелгән гаризалар (телдән мөрәжәгатьләр) тавыш бирү көненә кадәр 10 көн эчендә теләсә кайсы вакытта, әмма тавыш бирү вакыты тәмамланырга алты сәгатьтән дә соңга калмыйча тапшырылырга мөмкин.”;

15) 52 статьяда:

а) түбәндәге эчтөлеккә 1¹ пункт өстәргә:

“1¹. Тавыш бирү йомгаклары турындагы беркетмә электрон рәвештә төзелергә мөмкин.”;

б) 2 пунктта:

беренче абзацтагы беренче жөмлөнө түбөндөгө редакцияда баян итөргө: “Тавыш бирү йомгаклары турында беркетмә кәгазьдә рәсмиләштерелгән очракта бер биттә төзелергә тиеш.”, “и” пунктчасында “участок комиссиясенә мөһер” сүзләрәннән соң “(кәгазьдә төзелгән беркетмә өчен)” сүзләрән өстөргә;

16) 53 статьяда:

а) 27 пунктта түбөндөгө эчтәлеккә яңа икенче һәм өченче жөмлөләр өстөргә: “Әгәр беркетмә электрон рәвештә төзелгән булса, аның күчөрмәсә беркетмәгә кәгазьдә чыгарып алу юлы белән әзерләнә һәм Федераль законда билгеләнгән тәртиптә таныклана. Беркетмәләрнең бирелә торган таныкланган күчөрмәләренә номер сугыла.”;

б) 29 пунктны түбөндөгө редакцияда баян итөргә:

“29. Тавыш бирү йомгаклары турындагы беркетмәнең икенче нөсхәсә танышу өчен күзәтүчеләргә, әлегә Законның 22 статьясындагы 3 пунктында күрсәтелгән башка затларга тапшырыла, ә аның таныкланган күчөрмәсә гомуми танышу өчен участок комиссиясә билгеләгән урынга элп куела. Әгәр беркетмә электрон рәвештә төзелгән булса, аның икенче нөсхәсә беркетмәгә кәгазьдә чыгарып алу юлы белән әзерләнә һәм тавыш бирү йомгакларын билгеләгәндә һәм беркетмә төзөгәндә участок комиссиясенә шунда булган хәлиткәч тавыш хокукына ия барлык әгъзалары тарафыннан имзалана. Беркетмәнең икенче нөсхәсә законда каралган референдум документациясә белән бергә, бюллетеньнәрне, участок комиссиясенә киңәш бирү тавышы хокукына ия әгъзаларының, әлегә Законның 22 статьясындагы 3 пунктында күрсәтелгән башка затларның исемлекләрен дә кертәп, шулай ук участок комиссиясә мөһерә саклау өчен югарырак комиссиягә тапшырыла.”.

3 статья

“Жирле референдум турында“ 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законына (Татарстан Дәүләт Советы Жыйнама басмасы, 2004, № 3 (II өлеш); 2005, № 3 (I өлеш); 2008, № 5 (II өлеш); 2010, № 10 (II өлеш); 2011, № 8, № 12) түбөндөгә үзгәрешләрне кертәргә:

1) 18 статьяның 5 пунктындагы икенче жөмлөнө түбөндөгө редакцияда баян итөргә: “Тавыш бирүгә эш көнә булмаган бәйрәм көнөнә, аннан алдагы көнгә, эш көнә булмаган бәйрәм көнөннән соңгы көнгә һәм билгеләнгән тәртиптә эш көнә дип игълан ителгән якшәмбегә билгеләү рәхсәт ителми.”;

2) 19 статьяның 1 пункты түбөндөгө редакцияда баян итөргә:

“1. Референдум әзерләүгә һәм уздыруны түбөндөгә референдум комиссияләре башкаралар:

муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясә ;
участок комиссияләре.”;

3) 20 статьяны түбөндөгө редакцияда баян итөргә:

“20 статья. Муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе вәкаләтләре

Референдум әзерләгәндә һәм уздырганда муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе:

а) муниципаль берәмлек территориясендә гражданның референдумда катнашу хокукының үтәлешен тикшереп тора;

б) муниципаль берәмлек территориясендә референдум әзерләүгә һәм уздыруга, кирәкле басма продукция чыгаруга бәйле чараларны гамәлгә ашыруны тәмин итә;

в) түбәнгерәк референдум комиссияләренә хокукий, методик, оештыру-техник ярдәм күрсәтә;

г) инициатив төркемне терки;

д) муниципаль берәмлек территориясендә референдум мәсьәләләре буенча агитация үткөрү өчен инициатив төркем һәм референдумда катнашучыларның башка төркемнәре арасында эфир вакытын һәм матбугат мәйданын бүлүнең бердәм тәртибе үтәлешен тәмин итү чараларын гамәлгә ашыра;

е) референдумда тавыш бирү бюллетене рәвешен һәм текстын, шулай ук референдумда катнашучылар исемлегенә һәм референдум әзерләүгә һәм уздыруга бәйле башка документларның рәвешен раслый;

ж) референдумда тавыш бирү өчен башка референдум участогында тавыш бирү таныклыгы рәвешен раслый, референдумда тавыш бирү өчен башка референдум участогында тавыш бирү таныкчыларын әзерләүне тәмин итә;

з) түбәнгерәк референдум комиссияләре мөһерләренә үрнәкләрен раслый;

и) референдум әзерләүне һәм уздыруны, референдум комиссияләренә эшчәнлеген финанс белән тәмин итүгә жирле бюджеттан бирелгән акчаларны бүлү, күрсәтелгән акчаларның максатчан кулланылуын тикшереп тора;

к) муниципаль берәмлек территориясендә референдум уздырганда тавыш бирү йомгакларын билгеләүнең, референдум нәтижеләрен ачыклауның бердәм тәртибе үтәлешен тәмин итү чараларын гамәлгә ашыра;

л) муниципаль берәмлек территориясендә тавыш бирү йомгакларын һәм референдум нәтижеләрен бастырып чыгаруның бердәм тәртибе үтәлешен тәмин итү чараларын гамәлгә ашыра;

м) референдум әзерләүгә һәм уздыруга бәйле мәсьәләләр буенча жирле үзидарә органнары хәбәрләрен тыңлый;

н) түбәнгерәк референдум комиссияләренә карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата шикаятьләренә (гаризаларны) карый һәм шикаятьләре (гаризалар) буенча дәлилне карарлар кабул итә;

о) референдумда катнашучыларны референдум әзерләү һәм уздыру турындагы мәгълүмат белән тәмин итә;

п) референдум комиссияләрен биналар, транспорт чаралары һәм элемент чаралары белән тәмин итүне тикшереп тора, референдумны матди-техник тәмин итүнең башка мәсьәләләрен карый;

р) федераль законнарда, әлеге Законда, Татарстан Республикасының башка законнарында, муниципаль берәмлек уставында билгеләнгән бүтән вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.”;

4) 21 статьяны түбөндөгө редакциядө бөян итэргө:

“21 статья. Участок комиссияларенең вәкаләтләре

Референдум әзерләгәндә һәм уздырганда участок комиссиясе:

а) участок комиссиясенәң адресы һәм телефон номеры турында, аның эш вакыты, шулай ук тавыш бирү көне, вакыты һәм урыны турында халыкка мәғълүмат бирә;

б) референдумда катнашучыларның исемлеген төгәлләштерә, референдумда катнашучыларны шушы исемлек белән таныштыра, әлеге исемлектәге хаталар һәм төгәлсезлекләр турында гаризаларны карый һәм аңа тиешле үзгәрешләр кертү хакындагы мәсьәләләргә хәл итә;

в) тавыш бирү өчен биналар, тавыш бирү әржәләрен һәм башка жайланмалар әзерләүгә тәмин итә;

г) югарырак референдум комиссиясеннән алынган белешмәләр нигезендә референдумда катнашучыларга референдум мәсьәләләре турында мәғълүмат бирүгә тәмин итә;

д) референдум участогы территориясендә референдум мәсьәләләре буенча агитация үткөрү тәртибенәң үтәлешен тикшереп тора;

е) референдумда тавыш бирү өчен башка референдум участогында тавыш бирү таныклыкларын бирә;

ж) тавыш бирү көнендә референдум участогында тавыш бирүгә оештыра;

з) тавышлар санауны уздыра, референдум участогында тавыш бирү йомгакларын билгели, тавыш бирү йомгаклары турында беркетмә төзи һәм аны муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясенә тапшыра;

и) референдум участогында тавыш бирү йомгакларын игълан итә һәм тавыш бирү барышын күзәтеп баручы затларга тавыш бирү йомгаклары турындагы беркетмәнең таныкланган күчермәләрен бирә;

к) әлеге Законны, башка законнарны бозуга карата шикаятьләргә (гаризаларны) үз вәкаләтләре чикләрендә карый һәм күрсәтелгән шикаятьләр (гаризалар) буенча дәлиллек карарлар кабул итә;

л) референдум әзерләүгә һәм уздыруга бәйле документларны саклауны һәм югарырак референдум комиссиясенә тапшыруны тәмин итә;

м) әлеге Закон нигезендә башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.”;

5) 27 статьяда:

а) 13 пунктта “20 көндә” сүзләрен “10 көндә” сүзләренә алмаштырырга;

б) 15 пунктта “20 көндә” сүзләрен “10 көндә” сүзләренә алмаштырырга;

6) 28 статьяны түбөндөгө редакциядө бөян итэргө:

“28 статья. Референдум участоклары

1. Тавыш бирүне уздыру һәм референдумда катнашучыларның тавышларын санау өчен федераль закон, Татарстан Республикасы Сайлау кодексы нигезендә төзелгән бердәй сайлау участоклары, референдум участоклары файдаланыла.

2. Референдумда катнашучылар вакытлыча була торган урыннарда (хастаханәләрдә, шифаханәләрдә, ял йортларында, вокзалларда, аэропортларда, шик белдерелгән һәм гаепләнүче затларны сак астында тоту урыннарында һәм вакытлыча була торган башка урыннарда) референдум участоклары муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе тарафыннан ул билгеләгән срокка тавыш бирү көненә кадәр 45 көннән дә соңга калмыйча, ә аерым очракларда тавыш бирү көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча төзелергә мөмкин.

3. Референдум участокларының исемлекләре, аларның чикләрен (әгәр референдум участогы торак пункт территориясе өлешендә төзелгән булса) йә торак пунктларның исемлеген (әгәр референдум участогы бер яисә берничә торак пункт территориясендә төзелгән булса) һәм участок комиссияләренең номерларын, урнашкан урыннарын һәм тавыш бирү биналарын күрсәтеп, муниципаль районның, шәһәр округының жирле администрациясе башлыгы тарафыннан тавыш бирү көненә кадәр 40 көннән дә соңга калмыйча бастырып чыгарылырга тиеш. Референдумда катнашучылар вакытлыча була торган урыннарда (хастаханәләрдә, шифаханәләрдә, ял йортларында, вокзалларда, аэропортларда, шик белдерелгән һәм гаепләнүче затларны сак астында тоту урыннарында һәм вакытлыча була торган башка урыннарда) төзелгән референдум участоклары турындагы мәгълүмат шушы учреждениеләрнең администрацияләре тарафыннан референдумда катнашучыларга житкерелә һәм алар төзелгәннән соң ике көннән дә соңга калмыйча муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе тарафыннан бастырып чыгарылырга тиеш.”;

7) 39 статьяның 1 пунктында “алар күрсәткән федераль кандидатлар исемлекләренә “Россия Федерациясе Федераль Собрание Дәүләт Думасы депутатларын сайлаулар турында” Федераль законның 82¹ статьясы нигезендә депутат мандатлары тапшырылган һәм (яисә) алар күрсәткән кандидатлар исемлекләренә” сүзләрен төшереп калдырырга;

8) 45 статьяда түбәндәге эчтәлекле 10 һәм 11 пунктлар өстәргә:

“10. Референдум уздырганда файдаланыла торган бюллетеньнәр, башка референдум участогында тавыш бирү таныклыклары, махсус билгеләр (маркалар) әзерләүгә заказлар урнаштыру “Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль законда каралган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

11. Референдум әзерләүгә һәм уздыруга бәйле товарлар кайтаруга, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру комиссияләре тарафыннан тиешле бюджетның расланган бюджет язмасы нигезендә референдум билгеләү турындагы карар рәсми басылып чыккан (бастырып чыгарган) көнгә кадәр гамәлгә ашырылырга мөмкин.”;

9) 46 статьяның 2 пункты түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“2. Референдум фонды түбәндәге акчалар исәбеннән төзелергә мөмкин:

а) өлеге Законның 13 статьясындагы 2 пункты нигезендә төзелгән референдум уздыру буенча инициатив төркем әгъзаларының үз акчалары, алар гомумән алганда референдум уздыру буенча инициатив төркемнең һәр әгъзасы өчен референдум фонды акчаларынан барлык чыгымнарның иң чик суммасыннан бер проценттан арта алмый;

б) сайлау берләшмәләренең, башка ижтимагый берләшмәләренең, шул исәптән өлеге Законның 13 статьясындагы 3 пункты нигезендә референдум уздыру инициаторлары булып торучыларның ихтыярий иганәләре, һәр сайлау берләшмәсе, башка ижтимагый берләшмә өчен референдум фонды акчаларынан барлык чыгымнарның иң чик суммасыннан 50 проценттан артыграк булмаган күләмдә;

в) гражданнарның һәм юридик затларның ихтыярий иганәләре, һәр граждан, юридик зат өчен референдум фонды акчаларынан барлык чыгымнарның иң чик суммасыннан тиешенчә бер проценттан һәм жиде проценттан артыграк булмаган күләмдә.

Референдум фонды акчаларын тотуның иң чик күләме дүрт миллион сумнан артыграк була алмый.“;

10) 47 статьяның 8 пунктындагы “а” — “в” пунктчаларын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“а) референдум фондыннан акчалар тоту буенча финанс операциясе турында, аның күләме референдум фонды акчаларын тотуның иң чик күләменнән биш проценттан артыграк булган очракта;

б) референдум фонды акчаларын тотуның иң чик күләменнән өч проценттан артыграк суммада референдум фондына иганәләр керткән юридик затлар турында;

в) референдум фонды акчаларын тотуның иң чик күләменнән 0,4 проценттан артыграк суммада референдум фондына иганәләр керткән гражданнар саны турында;“;

11) 50 статьяның 9 пунктында “20 көн” сүзләрен “10 көн” сүзләренә алмаштырырга;

12) 52 статьяда:

а) 2 пунктта “20 көннән” сүзләрен “10 көннән” сүзләренә алмаштырырга;

б) 3 пунктта “тавыш бирү башланыр алдыннан” сүзләрен “тавыш бирү вакыты житәр алдыннан гына” сүзләренә алмаштырырга, “референдумда катнашучыларга,” сүзләрен төшереп калдырырга, “һәм пломба салына” сүзләрен өстәргә;

в) 14 пунктта икенче жөмләне төшереп калдырырга;

13) 53 статьяның 5 пунктындагы беренче жөмләне түбәндәге редакциядә бәян итәргә: “Өлеге статьяның 4 пунктында күрсәтелгән гаризалар (телдән мөрәжәгатьләр) тавыш бирү көненә кадәр 10 көн эчендә теләсә кайсы вакытта, әмма тавыш бирү вакыты тәмамланырга алты сәгатьтән дә соңга калмыйча тапшырылырга мөмкин.”;

14) 54 статьяда:

а) түбөндөгө эчтөлөклө 1¹ пункт өстөргө:

“1¹. Тавыш бирү йомгаклары турында беркетмә электрон рәвештә төзөлөргө мөмкин.”;

б) 2 пунктта:

беренче абзацтагы беренче жөмлөнө түбөндөгө редакциядә бөян итөргө: “Тавыш бирү йомгаклары турында беркетмә кәгазьдә рәсмиләштерелгән очракта бер биттә төзөлөргө тиеш.”, “и” пунктчасында “участок комиссиясенә мөһерә” сүзлөрөннән соң “(кәгазьдә төзөлгән беркетмә өчен)” сүзлөрөн өстөргө;

15) 55 статьяда:

а) 27 пунктта түбөндөгө эчтөлөклө яңа икенче һәм өченче жөмлөләр өстөргө:

“Өгәр беркетмә электрон рәвештә төзөлгән булса, аның күчөрмәсе беркетмәне кәгазьдә чыгарып алу юлы белән әзерләнә һәм “Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль законда билгеләнгән тәртиптә таныклана. Беркетмәләрнен бирелә торган таныкланган күчөрмәләренә номер сугыла.”;

б) 29 пунктны түбөндөгө редакциядә бөян итөргө:

“29. Тавыш бирү йомгаклары турындагы беркетмәнен икенче нөсхәсе танышу өчен күзәтүчеләргә, әлегә Законның 24 статьясындагы 3 пунктында күрсәтелгән башка затларга тапшырыла, ә аның таныкланган күчөрмәсе гомуми танышу өчен участок комиссиясе билгеләгән урынга элөп куела. Өгәр беркетмә электрон рәвештә төзөлгән булса, аның икенче нөсхәсе беркетмәне кәгазьдә чыгарып алу юлы белән әзерләнә һәм тавыш бирү йомгакларын билгеләгәндә һәм беркетмә төзөгәндә участок комиссиясенә шунда булган хәлиткөч тавыш хокукына ия барлык өгъзалары тарафыннан имзаланә. Беркетмәнен икенче нөсхәсе законда каралган референдум документациясе белән бергә, бюллетеньнәрне, участок комиссиясенә кинәш бирү тавышы хокукына ия өгъзаларының, әлегә Законның 24 статьясындагы 3 пунктында күрсәтелгән башка затларның исемлекләрен дә кертөп, шулай ук участок комиссиясенә мөһерә саклау өчен югарырак комиссиягә тапшырыла.”.

4 статья

Әлегә Закон рәсми басылып чыккан көненнән соң 10 көн узгач үз көченә керә.

Татарстан Республикасы
Президенты



Р.Н. Миңнеханов

Казан, Кремль
2013 елның 18 октябре
№ 82-ТРЗ